

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ
В УМОВАХ ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ**

Лехмак Я. Б.¹, Кубарева І. В.²

¹Військово-медичний клінічний центр Північного регіону, м. Харків, Україна
dls.kh@dls.gov.ua

²Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
socpharm@nuph.edu.ua

За офіційною статистикою ООН станом на березень 2023 р. ООН в нашій країні вже близько 22000 жертв збройної агресії росії серед цивільного населення. При цьому реальна кількість загиблих за об'єктивних причин є значно вищою. Відтак у реаліях сьогодення, коли порушуються основні конституційні права наших громадян – саме на життя та здоров'я, актуальність організаційних питань фармацевтичного забезпечення населення постає особливо гостро, а їх ефективне вирішення знаходиться у площині національної безпеки – збереження людського ресурсу країни, працездатності та соціальної активності наших громадян.

З огляду на зазначене, метою нашої роботи стало дослідження особливостей надання медико-фармацевтичної допомоги (МФД) в умовах особливого періоду (ОП) та особливого правового режиму – воєнного стану (ВС).

Відповідно до завдань дослідження нами визначено що особливості організації МФД як військовослужбовцям, так і населенню зазначених територій полягають у поєднанні загальних принципів організації медико-санітарного забезпечення з підходами та методами військової медицини і фармації.

Тому наступним етапом нашої роботи став аналіз чинної нормативно-правової бази з питань надання медико-фармацевтичної допомоги в умовах ОП та ВС, яку на наш, погляд доцільно розділити на 2 складові: *спеціальну* – що регулює саме військову медицину та фармацію й визначає стратегію забезпечення Збройних сил України (ЗСУ), у т. ч лікарськими засобами (ЛЗ) і медичними виробами, визначає порядок постачання медичного майна ЗСУ, затверджує методики розрахунку потреб у медичному майні, деталізує їх

відповідно до затвердженої номенклатури, та загальну – норми якої застосовуються у вітчизняній охороні здоров'я (ОЗ) й регулюють питання організації та надання медико-фармацевтичної допомоги у закладах ОЗ, здійснення фінансово-господарської діяльності закладами ОЗ, обігу ЛЗ та медичних виробів. Система управління надання МФД в умовах ОП і ВС також містить визначені нами загальну складову, яка представлена органами управління ОЗ та спеціальну складову. До останньої належать органи управління, які знаходяться у підпорядкуванні МО та Генштабу ЗС України. Необхідно зазначити, що кожна зі складових – загальна і спеціальна системи управління МФД в умовах ОП та ВС, має три рівні управління – державний, регіональний та рівень суб'єктів господарювання. На нашу думку, існує необхідність оптимізації органів управління та розмежування регулюючих норм, що дозволить чітко визначити вертикаль управління та застосовувати спеціальні норми регулювання для організації й надання МФД в умовах ОП та ВС.

Такий підхід підтверджують проміжні результати експертного опитування, яке проводилось нами у період 2019-2020 рр, а також з квітня 2022 р. щодо факторів впливу щодо факторів впливу на ефективність системи МФД в умовах ОП та ВС. На сьогодні в опитуванні взяли участь 38 медичних й фармацевтичних фахівців, у т.ч. військовослужбовці ЗСУ, які безпосередньо брали участь в організації та наданні МФД у зазначений період часу. Експертам було запропоновано проранжувати вагомість факторів впливу за 10 бальною шкалою оцінювання від 1б – мінімальний вплив, до 10 б – вплив фактору максимальний. Так, основними факторами з майже однаковими значеннями вагомості балів фахівцями визначено двувідомче підпорядкування закладів з надання МФД в умовах ОП та ВС, недостатня автоматизація процесу обліку медичного майна, проблеми логістики і кадрів.

Узагальнюючи вищезазначене треба відмітити, що за сучасних умов проблеми удосконалення фармацевтичного забезпечення населення та військовослужбовців потребують негайного визначення та впровадження відповідних заходів з використанням наукового підходу та практичного досвіду.